

VODIČ
ZA SPORTAŠE

2015

VODIČ ZA SPORTAŠE ZA SVJETSKI ANTIDOPINŠKI KODEKS 2015

Svjetski antidopinški kodeks definira pravila koja vi kao sportaš morate slijediti. Svrha ovog vodiča je pomoći vam razumjeti ta pravila.

Ovaj dokument je samo vodič. On nije zamjena za tekst Kodeksa. Ističemo: tekst Kodeksa uvijek je primarni izvor. Ovaj vodič koristi se isključivo u svrhu razumijevanja i ni na koji način ne predstavlja obvezujući pravni dokument.

IZDAVAČ

WORLD ANTI-DOPING AGENCY

(Svjetska antidopinška agencija)

Stock Exchange Tower

800 Place Victoria (Suite 1700) PO Box 120

Montreal, Quebec, Kanada H4Z 1B7

URL: www.wada-ama.org

Tel: +1 514 904 9232

Fax: +1 514 904 8650

E-mail: code@wada-ama.org

HRVATSKO IZDANJE PRIPREMIO JE

HRVATSKI ZAVOD ZA TOKSIKOLOGIJU I ANTIDOPING

(Croatian Institute for Toxicology and Anti-Doping)

Znanstveno-učilišni kampus Borongaj

Borongajska 83G

10000 Zagreb • Republika Hrvatska

URL: www.antidoping-hzta.hr

Tel: +385 (0)1 4627 930

Fax: +385 (0)1 2370 992

E-mail: info@antidoping-hzta.hr

VODIČ ZA SPORTAŠE ZA SVJETSKI ANTIDOPINŠKI KODEKS 2015

1. DIO PRAVA STVAR	8
2. DIO KODEKS	9
3. DIO PRIMJENA KODEKSA	10
4. DIO ULOGE I ODGOVORNOSTI	11
5. DIO ŠTO JE DOPING?	12
6. DIO POPIS ZABRANJENIH SREDSTAVA	18
7. DIO TERAPIJSKO IZUZEĆE (TUE)	20
8. DIO TESTIRANJE, PRIKUPLJANJE I ANALIZA UZORKA	21
9. DIO POSLJEDICE KRŠENJA ANTIDOPINŠKIH PRAVILA	24
10. DIO POVRATAK U BUDUĆNOST	30

PRILOZI

PRILOG 1 POSTUPAK PRIKUPLJANJA UZORAKA	32
PRILOG 2 POSTUPAK ZA UZORAK B	37

Svrha
Svjetskog
antidopinškog
kodeksa je
zaštititi prava
čistog sportaša.

PRAVA STVAR

Svjetski antidopinški kodeks definira pravila koja vi kao sportaš morate slijediti. Svrha ovog vodiča je pomoći vam razumjeti ta pravila.

Ovaj dokument je samo vodič. On nije zamjena za tekst Kodeksa. Ističemo: tekst Kodeksa uvijek je primarni izvor. Ovaj vodič koristi se isključivo u svrhu razumijevanja i ni na koji način ne predstavlja obvezujući pravni dokument.

U Kodeksu se na prvih nekoliko stranica govori o istinskoj vrijednosti "sportskog duha". Taj duh je ono što pokreće primarni cilj bilo kojeg antidopinškog programa - prevenciju.

Naime, sprječavanje namjernog ili nenamjernog korištenja zabranjenih tvari ili metoda ili kršenja bilo kojeg drugog antidopinškog pravila.

**Ovaj dokument je samo vodič.
On nije zamjena za tekst Kodeksa.**

KODEKS

Što je točno Svjetski antidopinški kodeks?

Kodeks je okvir antidopinškog sustava. Prihvatio ga je cijeli olimpijski pokret kao i razne sportske i nacionalne organizacije za borbu protiv dopinga diljem svijeta. Također, priznaje ga više od 170 vlada, koje su ratificirale UNESCO-vu konvenciju protiv dopinga u sportu.

Kodeks je prvi puta stupio na snagu u srpnju 2004. godine. Prve izmjene i dopune stupile su na snagu 1. siječnja 2009. godine. Drugi niz izmjena stupit će na snagu 1. siječnja 2015. godine.

Cjelovit tekst Kodeksa nalazi se na internetskoj stranici Svjetske antidopinške agencije.

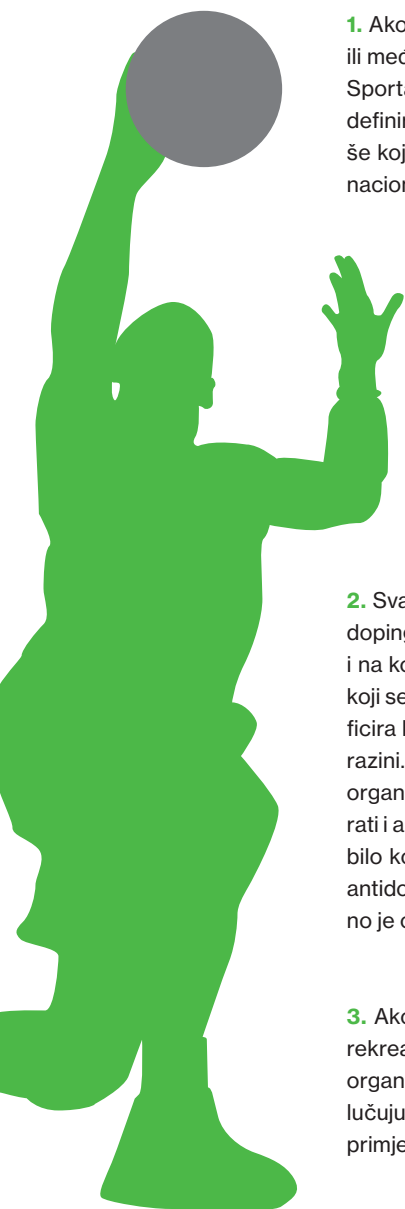
Uz Kodeks, WADA je također izradila međunarodne standarde za različita tehnička i operativna područja, uključujući popis zabranjenih tvari i metoda, testiranje i istrage, terapijska izuzeća, laboratorije i zaštitu privatnosti i osobnih podataka.

Reference u ovom vodiču na “odredbe” primarno se odnose na odredbe Kodeksa; reference na ostale dokumente, primjerice međunarodne standarde, bit će tako označene.

PRIMJENA KODEKSA

Tko je predmet Kodeksa?

1. Ako ste sportaš koji se natječe na nacionalnoj ili međunarodnoj razini, Kodeks se odnosi na vas. Sportaše koji se natječu na međunarodnoj razini definiraju međunarodni savezi sportaša. Sportaše koji se natječu na nacionalnoj razini definiraju nacionalne organizacije za borbu protiv dopinga.

2. Svaka nacionalna organizacija za borbu protiv dopinga može odlučiti hoće li primjenjivati Kodeks i na koji način će ga primjenjivati ako ste sportaš koji se natječe u zemlji na razini koja vas ne identifikira kao sportaša koji se natječe na nacionalnoj razini. Ako se natječete na toj razini, nacionalna organizacija za borbu protiv dopinga će vas testirati i ako vaš test bude pozitivan ili ako krivotvorite bilo koji dio dopinške kontrole ili prekršite drugo antidopinško pravilo, sukladno Kodeksu potrebno je odrediti sankcije.

3. Ako ne sudjelujete u natjecanju već se bavite rekreacijskim ili fitness aktivnostima, nacionalne organizacije za borbu protiv dopinga također odlučuju o tome hoće li se i na koji način Kodeks primjenjivati.

ULOGE I ODGOVORNOSTI

Kao sportaš imate određene uloge i odgovornosti. One uključuju:

- › Morate biti upoznati sa i poštivati sve važeće antidopinške politike i pravila.
- › Morate preuzeti odgovornost za sve što "progutate", što znači sve što pojedete i popijete i sve što može ući u vaše tijelo. Osnovno pravilo je: ako se nalazi u vašem tijelu, vi ste odgovorni za to. U pravnom smislu, to nazivamo načelom "stroge odgovornosti".
- › Morate biti dostupni za prikupljanje uzorka.
- › Morate obavijestiti medicinsko osoblje da su obavezni ne davati vam zabranjene tvari ili primjenjivati zabranjene metode. Također morate preuzeti odgovornost kako biste osigurali da vaše liječenje ne krši Kodeks.
- › Morate surađivati s organizacijama za borbu protiv dopinga koje istražuju kršenje antidopinških pravila.
- › Za više detalja vidi odredbu 21.1.

Instruktori, treneri, menadžeri, agenti i drugo prateće osoblje sportaša često su uzori za sportaše. Oni, također, imaju određena prava i odgovornosti. Oni uključuju:

- › Moraju biti upoznati sa i poštivati sve antidopinške politike i pravila koja se odnose na njih ili na sportaše koje podupiru.
- › Moraju surađivati s programom za testiranje sportaša.
- › Moraju koristiti svoj značajan utjecaj za promicanje filozofije čistog sporta.
- › Moraju surađivati s organizacijama za borbu protiv dopinga koje istražuju kršenje antidopinških pravila.
- › Ne smiju koristiti ili posjedovati bilo koju zabranjenu tvar ili metodu bez valjanog opravdanja.
- › Za više detalja vidi odredbu 21.2.

ŠTO JE DOPING?

Sukladno Kodeksu, kao sportaš odgovorni ste znati što predstavlja kršenje antidopinškog pravila.

Takva kršenja mogu uključivati puno više od samo pozitivnog testa - koji se u Kodeksu naziva "nepovoljan laboratorijski nalaz".

Primjerice, posjedovanje i korištenje zabranjenih tvari i metoda također predstavlja kršenje antidopinškog pravila. Postoje i drugi tipovi kršenja antidopinških pravila. Ona su navedena u Kodeksu:

- › Krivotvorenje ili pokušaj krivotvorenja bilo kojeg dijela dopinške kontrole. Na primjer, namjerno ometanje dužnosnika dopinške

Kršenja mogu uključivati puno više od samo pozitivnog testa.

kontrole, zastrašivanje potencijalnog svjedoka ili izmjena uzorka dodavanjem strane tvari. Vidi odredbu 2.5.

- › Posjedovanje zabranjene tvari ili metode. Nije u redu kupiti ili nositi sa sobom zabranjenu tvar u svrhu davanja prijatelju ili rođaku, osim u određenim vrlo ograničenim opravdanim medicinskim okolnostima - na primjer, kupovina inzulina djetetu koje ima dijabetes. Vidi odredbu 2.6.
- › Nedopušteno trgovanje ili pokušaj nedopuštenog trgovanja bilo kojom zabranjenom tvari ili zabranjenom metodom. Vidi odredbu 2.7.
- › Primjena ili pokušaj primjene zabranjene tvari ili zabranjene metode sportašu. Vidi odredbu 2.8.
- › Sudioništvo. Ono pokriva širok niz djela: pomaganje, ohrabivanje, podupiranje, poticanje, urota, prikrivanje ili bilo koji drugi oblik namjernog sudioništva koji uključuje kršenje antidopinškog pravila

ili pokušaj kršenja antidopinškog pravila od strane druge osobe.
Vidi odredbu 2.9.

- › Zabranjeno udruživanje. Vidi odredbu 2.10.
- › Propust u podacima o lokaciji. Vidi odredbu 2.4.
- › Izbjegavanje ili odbijanje davanja uzorka ili nepodvrgavanje prikupljanju uzoraka. Vidi odredbu 2.3.

Morate biti svjesni da se kršenje antidopinškog pravila može dokazati na bilo koji pouzdan način. To uključuje laboratorijske rezultate i druge dokaze - korišteni pojam je “neanalitički dokaz”. Taj dokaz može uključivati, ali nije ograničen na “biološku putovnicu sportaša” (studija niza vaših bioloških parametara tijekom određenog vremena), priznanja, izjave svjedoka i razni tipovi dokumenata.

Ako niste sigurni što je u proizvodu, nemojte ga uzeti. Neznanje nikad nije isprika.

Je li namjera važna kada govorimo o kršenju antidopinškog pravila?

Kao što je navedeno prije, vi ste odgovorni - “strogo odgovorni” - za sve što se nalazi u vašem organizmu. Kako bi se utvrdilo kršenje antidopinškog pravila ili korištenje ili prisutnost zabranjene tvari, nije nužno demonstrirati namjeru, krivnju, nemar ili svjesno korištenje s vaše strane.

Kao obrana za kršenje antidopinškog pravila ne može se koristiti isprika da vam je, na primjer, netko u vašoj pratnji ili kampu dao tvar; ili da zabranjena tvar nije bila navedena na deklaraciji proizvoda; ili da zabranjena tvar ili metoda ne bi poboljšali vaš rezultat.

Ako koristite ili pokušate koristiti zabranjenu tvar ili metodu, to je doping. “Uspjeh” ili “neuspjeh” korištenja ili pokušaja korištenja nisu važni. To se smatra dopingom.

Za više detalja vidi odredbu 2.1 i 2.2.

Što je s dodacima prehrani?

U mnogim zemljama, regulacija dodataka prehrani može biti vrlo slaba. Nije neobično da dodaci koji se prodaju u dućanima zdrave prehrane ili putem interneta sadrže zabranjene tvari koje nisu označene na deklaraciji proizvoda. Tijekom prošlih nekoliko godina, značajan broj pozitivnih testova pripisao se krivo označenim ili kontaminiranim dodacima.

Kao primjer, tijekom posljednjih godina postojao je velik broj slučajeva, uključujući i one na Olimpijskih igrama, sportaša iz različitih sportova čiji su testovi bili pozitivni na zabranjeni stimulans metilheksanamin (MHA). Stimulans također može biti poznat kao, među ostalim, 1,3-dimetilamila-min ili DMAA; može se također nazivati ekstraktom korijena geranija ili uljem geranija (čak i ako ne dolazi iz ulja ili biljke geranija). Ta imena mogu se - ili ne - nalaziti na deklaraciji proizvoda. Međutim "metilheksanamin" se rijetko nalazi na deklaraciji, iako je na Popisu zabranjenih sredstava.

Iz razloga što ćete biti strogo odgovorni za posljedice pozitivnog testa uzrokovanog netočno označenim dodatkom, morate biti izrazito oprezni s proizvodima koji, između ostalog, tvrde da izgrađuju mišiće, pružaju pomoć u oporavku, daju energiju ili pomažu kod mršavljenja. Najbolji savjet je: nemojte uzimati dodatak ako postoji bilo kakva sumnja u to što on sadrži!

**Nemojte
uzimati dodatak
ako postoji
bilo kakva sumnja
u to što sadrži.**

Pravilo “dostavljanja podataka o lokaciji”

Primarna svrha dostavljanja podataka o lokaciji je olakšavanje testiranja izvan natjecanja.

Uvidom u podatke o lokaciji organizacija za borbu protiv dopinga može vas locirati i, također, pouzdati se u nenajavljene kontrole za maksimalno iskorištavanje potencijala hvatanja sportaša koji koriste doping. Nenajavljeno testiranje je temelj učinkovitog programa za borbu protiv dopinga.

Relativno mali broj sportaša nalazi se u "skupini određenoj za testiranje" i mora dostaviti točne i aktualne podatke o lokaciji.

Ako ste obaviješteni da se nalazite u "skupini određenoj za testiranje" to znači da svoje podatke o lokaciji morate dostaviti tromjesečno. Ti podaci uključuju redovno planirane aktivnosti i razdoblje od jednog sata svakog dana kada morate biti na raspolaganju za testiranje. Aktivnosti i razdoblje za testiranje potrebno je kontinuirano ažurirati.

- › **Ako ne dostavite svoje tromjesečne podatke na vrijeme, činite propust u dostavljanju podataka.**
- › **Ako niste gdje kažete da ćete biti tijekom dnevnog razdoblja od jednog sata za testiranje, propustili ste testiranje.**

Imate pravo osporiti bilo kakav mogući propust u dostavljanju podataka ili propušteno testiranje pred odgovarajućom organizacijom za borbu protiv dopinga. Bilo koja kombinacija tri propusta u dostavljanju podataka ili propuštenih testiranja tijekom razdoblja od 12 mjeseci - ako ih ne osporite - rezultira kršenjem antidopinškog pravila.

Ako sudjelujete u timskom sportu i nalazite se u skupini određenoj za testiranje, podliježete istim pravilima za dostavu podataka o lokaciji kao i sportaši koji se natječu u individualnom sportu.

Sportaš koji se bavi timskim sportom ili individualnim sportom **može delegirati** dio ili dostavu svih podataka o lokaciji treneru, menadžeru ili trećoj strani; međutim **svaki sportaš u konačnici je odgovoran za dostavu točnih i potpunih podataka o lokaciji.**

5. DIO ŠTO JE DOPING?

Podaci o lokaciji tima mogu se također predati organizaciji za borbu protiv dopinga za aktivnosti koje uključuju tim. Vidi Međunarodni standard za testiranje i istrage, odredba 4.8.2.

Organizacije za borbu protiv dopinga mogu tražiti od određenih sportaša koji se ne nalaze u skupini određenoj za testiranje dostavu manje detaljnih podataka o lokaciji. Ako ste jedan o tih sportaša, propust dostave podataka o lokaciji se ne smatra kršenjem antidopinškog pravila, ali može donijeti druge posljedice koje odredi vaša organizacija za borbu protiv dopinga.

Nenajavljeno testiranje je temelj učinkovitog programa za borbu protiv dopinga.

Što je "zabranjeno udruživanje"?

Bilo je nekoliko medijski poznatih primjera gdje su sportaši nastavili suradnju s trenerima kojima je zabranjen rad ili drugim pojedincima koji su kazнено osuđeni za davanje lijekova koji poboljšavaju rezultate.

Nova odredba Kodeksa koji stupa na snagu početkom 2015. godine suradnju s takvim pratećim osobljem sportaša, nakon što ste upozoreni da se ne upuštate u takvo udruživanje, definira kao kršenje antidopinškog pravila.

DETALJI

Ne smijete raditi s trenerima, liječnicima ili drugim pratećim osobljem sportaša kojem traje razdoblje nepodobnosti zbog kršenja antidopinškog pravila ili koje je osuđeno u kaznenom postupku ili profesionalno kažnjeno u vezi s dopingom. Neki su primjeri zabranjenog udruživanja: omogućavanje treniranja, razvoja strategije, tehnike, pružanje nutricionističkih ili medicinskih savjeta; osiguravanje terapije, medicinskih postupanja ili recepata; omogućavanje davanja na analizu tjelesnih komponenti; ili dozvola pratećem osoblju sportaša da preuzme ulogu posrednika ili predstavnika. Zabranjeno udruživanje ne mora uključivati kompenzaciju.

Ova odredba ne primjenjuje se u okolnostima gdje udruživanje nije u profesionalnom ili sportskom kapacitetu. Primjeri: odnos roditelj-dijete ili muž-žena.

Za više detalja vidi **odredbu 2.10.**

POPIS ZABRANJENIH SREDSTAVA

Koje tvari i metode su zabranjene?

WADA vodi popis tvari i metoda koje su zabranjene. Popis zabranjenih sredstava ažurira povremeno, a najmanje jednom godišnje. Ažurirani popis obično se primjenjuje od 1. siječnja svake godine i dostupan je nekoliko mjeseci prije toga na internetskoj stranici WADA-e.

Popis je podijeljen na **tvori** koje su:

1. zabranjene u svakom trenutku, i
2. one zabranjene tijekom razdoblja na natjecanju
(kako ga definira svaki sport, ali često unutar 24 sata od natjecanja).

One **tvori** koje su zabranjene u svakom trenutku uključuju (ali nisu ograničene na): hormone, anabolike, EPO, beta-2 agoniste, tvori koje imaju maskirna svojstva i diuretike.

One **tvori** koje su zabranjene samo na natjecanju uključuju, ali nisu ograničene na: stimulanse, marihuanu, narkotike i glukokortikosteroide.

U svakom trenutku su također zabranjene: **metode** poput transfuzije krvi ili manipulacije krvlju ili intravenozne injekcije u nekim situacijama.

Vaša je odgovornost znati koje tvari i metode se nalaze na Popisu zabranjenih sredstava.

Koja je razlika između tvari koje su zabranjene u svakom trenutku i onih zabranjenih na natjecanju?

Biti zabranjen u svakom trenutku znači biti zabranjen cijele godine, uključujući na treningu i na natjecanju. Primjer: anabolički steroidi koji kad se koriste na treningu mogu imati dugoročne utjecaje na poboljšanje rezultata treninga ili tvari koje imaju maskirna svojstva koja se mogu koristiti kako bi se sakrili dokazi dopinga.

Za razliku od toga, korištenje tvari zabranjene izvan natjecanja se ne smatra kršenjem antidopinškog pravila osim ako postoji dokaz da se ta tvar još uvijek nalazi u vašem organizmu u trenutku testiranja na natjecanju. Da razjasnimo, mnoge se tvari u vašem organizmu mogu zadržati dugo vremena. Ako vaš test bude pozitivan na tvar koju ste uzeli izvan natjecanja (koja nije bila zabranjena u trenutku kada ste ju uzeli), a pozitivan test je dobiven tijekom dopinške kontrole na natjecanju (gdje je ona zabranjena), bit ćete optuženi za kršenje antidopinškog pravila.

Nalaze li se zabranjene tvari u običnim lijekovima?

Da. Bilo koji obični lijekovi, uključujući lijekove protiv bolova i preparate za prehladu i gripu, mogu sadržavati zabranjene tvari.

Za dodatne informacije, pogledajte ostale resurse koje je omogućio vaš međunarodni savez ili nacionalna organizacija za borbu protiv dopinga.

TERAPIJSKA IZUZEĆA (TUE)

Jedno od ključnih načela borbe protiv dopinga je zaštita vašeg zdravlja.

Može se dogoditi da iz zdravstvenih razloga morate uzeti zabranjenu tvar ili koristiti zabranjenu metodu. To **možete** učiniti u skladu s Kodeksom. **Morate** zatražiti ono što nazivamo terapijskim izuzećem ili TUE-om.

Potrebno je zadovoljiti nekoliko kriterija kako biste dobili terapijsko izuzeće, kao što su: korištenje zabranjene tvari (ili metode) je nužno za vaše zdravlje; takvo korištenje neće poboljšati sportsku izvedbu više od onoga što bi se očekivalo povratkom u normalno zdravstveno stanje; i ne postoji razumna terapijska alternativa korištenju zabranjene tvari ili zabranjene metode.

Sportaši koji se natječu na međunarodnoj i nacionalnoj razini također moraju razumjeti ovaj važan aspekt pravila: osim u hitnim ili iznimnim slučajevima, terapijsko izuzeće se mora zatražiti unaprijed, ne retroaktivno. Vidi **odredbu 4.3 Međunarodnog standarda za terapijska izuzeća (ISTUE)**.

Terapijsko izuzeće se mora zatražiti unaprijed, ne retroaktivno.

Terapijska izuzeća za sportaše koji se natječu na nacionalnoj razini nadzire vaša nacionalna organizacija za borbu protiv dopinga. Terapijska izuzeća za sportaše koji se natječu na međunarodnoj razini odobrava vaš međunarodni savez. Olimpijske igre i druga velika sportska natjecanja u više sportskih disciplina također mogu dodjeljivati svoja vlastita terapijska izuzeća. Vidi **odredbu 4.4**.

Morate provjeriti sa svojim međunarodnim savezom ili nacionalnom organizacijom za borbu protiv dopinga kada je potrebno predati novu prijavu i je li moguće priznati prethodno odobreno terapijsko izuzeće. Vaša organizacija za borbu protiv dopinga usmjeravat će vas kroz ovaj postupak.

Nikada nemojte uzeti zdravo za gotovo da će vaše nacionalno terapijsko izuzeće automatski biti priznato na međunarodnoj razini. Ako imate bilo kakve sumnje, kontaktirajte svoj međunarodni savez ili organizatora natjecanja koje uključuje više sportskih disciplina.

Dijagram koji objašnjava ovaj postupak nalazi se u **Prilogu 1 Međunarodnog standarda za terapijska izuzeća**.

TESTIRANJE, PRIKUPLJANJE I ANALIZA UZORKA

Kada vas ovlašteni dopinški kontrolor zatraži da date uzorak, to morate učiniti.

Svaka organizacija za borbu protiv dopinga koja je nadležna za sportaša ima pravo prikupiti uzorke urina i/ili krvi tog sportaša u bilo kojem trenutku i na bilo kojem mjestu i ima pravo analizirati te uzorke u svrhu borbe protiv dopinga.

Tko je nadležan za testiranje?

Nacionalne organizacije za borbu protiv dopinga nadležne su za sportaše

1. koji su državljani, imaju dozvolu boravka, su nositelji licenci ili članovi sportskih organizacija te zemlje, ili
2. se nalaze u zemlji te nacionalne organizacije za borbu protiv dopinga, ili
3. gdje im pravila međunarodnog saveza daju veću nadležnost.

Međunarodni savezi nadležni su za sportaše koji podliježu njihovim pravilima,

1. uključujući sportaše koji se natječu na određenim međunarodnim sportskim događajima i
2. sportaše koji su članovi ili nositelji licence tog međunarodnog saveza (ili njegovih izravnih ili neizravnih članova).

Organizatori velikih sportskih događaja općenito su nadležni za sportaše koji sudjeluju na njihovim događajima.

WADA obično ne inicira testiranje, ali ima nadležnost za testiranje. U slučaju da WADA inicira testiranje, samo provođenje testiranja delegira drugim organizacijama za borbu protiv dopinga.

Proces prikupljanja uzoraka je standardiziran. Za više podataka o postupku i vaša prava u sklopu tog postupka, vidi **Prilog 1**.

Kako bi se utvrdilo kršenje na osnovu prisustva zabranjene tvari u uzorku sportaša, samo oni laboratoriji koje je akreditirala ili posebno odobrila WADA mogu analizirati uzorke. Vidi **Prilog 2** za detalje o vašim pravima vezano uz analizu uzorka B, ako je vaš uzorak A prijavljen kao nepovoljan laboratorijski nalaz.

Koliko dugo se uzorci čuvaju?

Uzorci se mogu smrznuti, pohraniti i ponovno analizirati tijekom 10 godina. Tehnologija brzo napreduje. Neke zabranjene tvari i metode koje nije moguće otkriti danas, možda će se moći otkriti u budućnosti. Mogućnost da će se pohranjeni uzorci dodatno analizirati treba služiti kao odvratajući čimbenik ako vi, ili bilo tko za koga znate, iz bilo kojeg razloga razmišlja o dopingu.

Kada se uzorci više ne koriste u svrhu borbe protiv dopinga, učinit će se anonimnim i koristiti u svrhu osiguranja kvalitete, bit će bačeni ili će se uz vaše prethodno pisano odobrenje koristiti u svrhu istraživanja.

**Ako se povučete iz sporta
dok se nalazite u skupini određenoj
za testiranje
morate poslati pisanu obavijest
o povratku na natjecanje
šest mjeseci unaprijed.**

Povratak na natjecanje nakon povlačenja iz sporta

Ako se povučete iz sporta dok se nalazite u skupini međunarodnog saveza ili nacionalne organizacije za borbu protiv dopinga određenoj za testiranje, morate poslati pisanu obavijest o povratku na natjecanje **šest mjeseci** unaprijed. Tijekom tih šest mjeseci morate se pridržavati antidopinških pravila i staviti se na raspolaganje za testiranje prije no što će vam biti dopušteno ponovno se natjecati.

Ako se stroga primjena ovog pravila smatra očito “nepravednom”, WADA može odobriti iznimku. Vidi **odredbu 5.7**.

Što je sustav ADAMS?

ADAMS (sustav za primjenu i upravljanje borbom protiv dopinga) je WADA-in internetski alat za upravljanje bazom podataka za borbu protiv dopinga. Sustav ADAMS pohranjuje laboratorijske rezultate, terapijska izuzeća i podatke o kršenju antidopinških pravila. Ova baza podataka olakšava razmjenu informacija između relevantnih organizacija i za cilj ima promicanje učinkovitosti, djelotvornosti i transparentnosti.

Anti-Doping Administration & Management System

Većina međunarodnih saveza i nacionalnih organizacija za borbu protiv dopinga koristi sustav ADAMS kao središnju informacijsku bazu za podatke o lokaciji sportaša, terapijska izuzeća i rezultate testiranja. Sustav ADAMS je razvijen kako bi vam olakšao život.

Imate pristup svojim informacijama u sustavu ADAMS. Međunarodni savezi i nacionalne organizacije za borbu protiv dopinga odgovorne su osigurati vam pristup sustavu ADAMS. Samo određeno osoblje unutar organizacija za borbu protiv dopinga ima pristup vašim podacima. Višerazinski pristup sustava ADAMS osigurava sigurnost i povjerljivost podataka.

POSLJEDICE KRŠENJA ANTIDOPINŠKIH PRAVILA

Posljedice kršenja antidopinških pravila mogu uključivati diskvalifikaciju rezultata, određivanje razdoblja nepodobnosti, obvezu objave kršenja pravila, a možda i financijske sankcije.

DISKVALIFIKACIJA REZULTATA

U individualnom sportu, kršenje antidopinškog pravila vezano uz natjecanje (na primjer, pojedinačni susret ili utrka) automatski rezultira diskvalifikacijom rezultata s tog natjecanja. Vidi **odredbu 9**.

Što znači diskvalifikacija?

To znači gubitak rezultata, medalja, bodova i nagrada (novca). Vaši rezultati na drugim natjecanjima na istom sportskom događaju - na primjer, Olimpijske igre - također mogu biti diskvalificirani. Vidi **odredbu 10.1**.

Općenito, rezultati se diskvalificiraju retroaktivno - ako se drukčije ne nalaže načelom pravičnosti - od datuma kršenja antidopinškog pravila (na primjer, datum prikupljanja pozitivnog uzorka) do početka bilo kojeg razdoblja privremene suspenzije ili nepodobnosti. Vidi **odredbu 10.8**.

NEPODOBNOST

Nepodobnost znači da ne možete sudjelovati ni na kojem natjecanju, niti u bilo kojim aktivnostima međunarodnog saveza, njegovih nacionalnih saveza ili klubova koji su članovi tih nacionalnih saveza. To uključuje trening s vašim klubom ili timom ili korištenje prostorija koje su povezane s vašim klubom ili timom.

Također, ne možete sudjelovati ni na kojem natjecanju koje je u nadležnosti ili koje organizira bilo koji potpisnik Kodeksa (poput Međunarodnog olimpijskog odbora, Međunarodnog paraolimpijskog odbora, nacionalnog olimpijskog odbora) ili s njima povezani subjekti.

Nadalje, ne možete sudjelovati ni u kojoj profesionalnoj ligi ili bilo kojem sportskom događaju na međunarodnoj ili nacionalnoj razini ili bilo kojoj elitnoj ili nacionalnoj sportskoj aktivnosti pod pokroviteljstvom vladine organizacije. Vidi **odredbu 10.12.1**.

Koliko traje razdoblje nepodobnosti?

U svijetu postoji jak konsenzus, a posebno među sportašima, da bi razdoblje nepodobnosti sportaša koji namjerno varaju trebalo trajati četiri godine.

Je li ono uvijek četiri godine?

Ne.

Može li kršenje antidopinškog pravila stvarno proći bez određivanja razdoblja nepodobnosti?

Da - samo ako sportaš može dokazati da nije postojala krivnja ili nesavjesno ponašanje.

Također, ponekad, u određenim okolnostima koje uključuju specificirane tvari, moguće je upozoriti sportaša ako je stupanj krivnje sportaša vrlo malen - to jest, nije značajan. Isto se odnosi na kontaminirane proizvode - uglavnom dodatke prehrani - koji su definirani kao oni proizvodi koji sadrže zabranjenu tvar koja nije navedena na deklaraciji proizvoda ili u informacijama koje je moguće naći internetskom pretragom.

Koji sve čimbenici utječu na razdoblje nepodobnosti?

Tip kršenja antidopinškog pravila, korištena zabranjena tvar ili metoda, ponašanje sportaša i stupanj krivnje sportaša.

NA KOJI NAČIN SE SVA TA PRAVILA UKLAPAJU?

Za kršenje vezano uz prisutnost ili korištenje zabranjene tvari, osnovna pravila su: ako ste namjeravali varati, neovisno o tvari, razdoblje nepodobnosti iznosi četiri godine.

U protivnom ono iznosi dvije godine - osim ako možete dokazati da ne snosite značajnu krivnju ili da se niste nesavjesno ponašali, u tom slučaju se razdoblje nepodobnosti može skratiti na maksimalno godinu dana (to jest, na minimalno razdoblje nepodobnosti od godinu dana).

Ako je kršenje uključivalo specificiranu tvar ili kontaminirani proizvod i možete dokazati da nije bilo značajnije krivnje, razdoblje nepodobnosti može iznositi od ukora do dvije godine (ovisno o razini krivnje).

Za razdoblje nepodobnosti za ostala kršenja antidopinških pravila vidi **odredbu 10.3.**

Suradnja i "značajna pomoć"

Suradnja sportaša, pratećeg osoblja sportaša i drugih koji priznaju svoje greške i spremni su surađivati i iznijeti druga kršenja antidopinških pravila važna je za čist sport.

Kodeks te situacije definira kao posebne okolnosti.

Razdoblje nepodobnosti može se skratiti (do polovice inače primjenljivog razdoblja) ako sportaš dobrovoljno prizna doping prije no što organizacija za borbu protiv dopinga pošalje obavijest o kršenju pravila i, u to vrijeme, to priznanje je jedini pouzdan dokaz kršenja - to jest on ili ona dobrovoljno prizna.

Razdoblje nepodobnosti sportaša može se značajno smanjiti ako on ili ona pruži "značajnu pomoć" organizaciji za borbu protiv dopinga, policiji ili tijelu

kaznenog progona ili strukovnom disciplinskom tijelu, što rezultira pokretanjem novog postupka radi kršenja antidopinškog pravila protiv druge osobe (ili otkrivanjem mogućnosti za to).

Što je "značajna pomoć"? To znači otkrivanje pisanim putem svega što znate o dopingiranju. Također znači potpuna suradnja s vlastima, uključujući svjedočenje na saslušanju ako je to potrebno.

Za više detalja vidi odredbu **10.6.1** i **10.6.2**.

DODATNO O RAZDOBLJU NEPODOBNOSTI

- › Ako ste optuženi za kršenje antidopinškog pravila, može vam se nametnuti privremena suspenzija ili možete dobrovoljno prihvatiti privremenu suspenziju bez odricanja svog prava na osporavanje tužbe protiv vas.
- › Bilo koje razdoblje nepodobnosti počinje:
 1. datumom vašeg prihvaćanja privremene suspenzije ili prihvaćanja nametnute sankcije, ili
 2. u spornim slučajevima, datumom kada je odluka donesena nakon saslušanja.
- › Ako vam je određeno razdoblje nepodobnosti, **možete** sudjelovati u ovlaštenim programima edukacije za borbu protiv dopinga.
- › Također se možete vratiti na trening s timom ili koristiti prostorije kluba tijekom **kraćeg** od ova dva razdoblja:
 1. zadnja dva mjeseca vašeg razdoblja nepodobnosti, ili
 2. zadnje četvrtine vašeg razdoblja nepodobnosti.

Vidi odredbu **10.12.2**.
- › Napomena: neke privremene suspenzije su obavezne, vidi **odredbu 7.9.1**.

FINANCIJSKE POSLJEDICE

Kodeks ne nameće financijske sankcije za doping. Međutim, ne sprječava organizacije za borbu protiv dopinga od predviđanja financijskih sankcija u svojim pravilima.

Financijske sankcije nikada ne mogu zamijeniti ili smanjiti razdoblje nepodobnosti. Bogati sportaši ne mogu se novcem izvući iz nametnutog razdoblja nepodobnosti. Za više detalja vidi odredbu **10.10**.

OBVEZNA JAVNA OBJAVA

Ako ste proglašeni krivim za kršenje antidopinškog pravila, ta činjenica bit će javno objavljena. Ideja je da to služi kao važan odvraćajući čimbenik za doping.

Organizacija za borbu protiv dopinga mora, osim u slučaju maloljetnika, objaviti ime sportaša, prirodu kršenja pravila i posljedice unutar 20 dana od konačne odluke.

Ako je konačna odluka da nije došlo do kršenja, odluka se može objaviti javno samo uz pristanak sportaša. Vidi **odredbu 14.3.2**.

TIMSKI SPORTOVI

Ako se natječete u timskom sportu i uhvate vas kako uzimate doping, predmetom ste svih pravila u Kodeksu. Nadalje, mogu postojati posljedice za vaš tim. Sankciju koja će biti nametnuta vašem timu određuje nadležno tijelo za sportske događaje na kojima se vaš tim natječe. Vidi **odredbu 11**.

ZASTARA

Bilo koji postupak vezano uz antidopinško pravilo mora se pokrenuti unutar 10 godina od navodnog kršenja. Vidi **odredbu 17**.

SASLUŠANJA I ŽALBE

Svi sportaši imaju pravo na pošteno saslušanje pred nepristranim vijećima. Također imaju pravo na pravodobno saslušanje.

Ako vaš slučaj proizlazi iz sudjelovanja na međunarodnom sportskom događaju ili ako ste sportaš koji se natječe na međunarodnoj razini, vi i ostale organizacije za borbu protiv dopinga možete se žaliti na odluke isključivo Sportskom arbitražnom sudu. U protivnom, na odluke se možete žaliti nezavisnom i nepristranom nacionalnom žalbenom tijelu. Vidi **odredbu 13**.

POVRATAK U BUDUĆNOST

Verzija Kodeksa iz 2015. donosi nove promjene.

Također donosi novu priliku svim sportašima svijeta
- a velika većina sportaša uistinu se i odluči natjecati
čista - voditi put kojim se osiguravaju čisti sportaši.

Kontaktirajte svoj sportski savez ili nacionalnu organizaciju
za borbu protiv dopinga za dodatne informacije specifične za
vašu zemlju i sport.

Posjetite internetsku stranicu WADA-e za više informacija o
programima edukacije i osvješćivanja.

PRILOZI
ZA SPORTAŠE

11 KORAKA PRIKUPLJANJA UZORAKA

Ovaj Prilog služi za opći pregled postupka dopinške kontrole.

Imajte na umu da postoje neke posebne, male izmjene za maloljetne osobe i sportaše s invaliditetom. One se nalaze na kraju ovog Priloga.

Dodatne informacije dostupne su na internetskoj stranici WADA-e ili kod vaše nacionalne organizacije za borbu protiv dopinga ili međunarodnog saveza.

Na početku, potrebno je naglasiti: cjelovitost uzorka je uvijek ključna. Odstupanje od ovih postupaka neće nužno poništiti rezultate testiranja osim ako je integritet uzorka narušen.

1 IZBOR SPORTAŠA

Možete biti izabrani za dopinšku kontrolu u bilo kojem trenutku i na bilo kojem mjestu.

2 OBAVIJEST

Dopinški kontrolor ili pratitelj će vas obavijestiti da ste odabrani za dopinšku kontrolu. Dopinški kontrolor ili pratitelj će vas obavijestiti o vašim pravima i odgovornostima. Ona uključuju pravo na predstavnika koji je prisutan tijekom postupka.

Od vas će se tražiti da potpišete obrazac kojim se potvrđuje da ste odabrani za dopinšku kontrolu.

3 JAVLJANJE U STANICU ZA DOPINŠKU KONTROLU

U stanicu za dopinšku kontrolu morate se javiti odmah.

Dopinški kontrolor ili pratitelj mogu vam dozvoliti odgađanje javljanja u stanicu zbog aktivnosti kao što su press konferencija ili završetak treninga.

Međutim, nakon što ste obaviješteni da ste odabrani za dopinšku kontrolu, dopinški kontrolor ili pratitelj pratit će vas do završetka postupka prikupljanja uzorka.

4 ODABIR POSUDE ZA PRIKUPLJANJE UZORKA

Moći ćete odabrati pojedinačno zapečaćene posude za prikupljanje uzorka. Možete odabrati jednu. Morate provjeriti je li oprema ispravna i da nije modificirana. U svakom trenutku morate zadržati kontrolu nad posudom za prikupljanje uzorka.

5 DAVANJE UZORKA

Tijekom davanja uzorka u prostoriji se možete nalaziti samo vi i dopinški kontrolor ili pratitelj istog spola.

Od vas će se tražiti da operete ruke.

Potom ćete morati podići ili spustiti svoju odjeću kako bi dopinški kontrolor ili pratitelj imao neometan pogled tijekom davanja uzorka.

6 VOLUMEN URINA

Dopinški kontrolor mora osigurati to da date minimalno potreban volumen urina: 90 mL. Ako ne budete u mogućnosti dati 90 mL urina, od vas će se tražiti da date još uzoraka, dok volumen urina ne bude 90 mL.

7 DIJELJENJE UZORKA

Moći ćete odabrati pojedinačno zapečaćene komplete za prikupljanje uzorka urina. Odaberite jedan. Morate provjeriti je li oprema ispravna i da nije modificirana. Otvorite komplet. Provjerite da se svi brojevi koda uzorka na bočicama, poklopcima i spremnicima poklapaju.

Sada ćete podijeliti uzorak, ulijevanjem minimalno potrebnih 30 mL u bočicu B, potrebnih za analizu, a preostali urin u bočicu A.

Od vas će se tražiti da malu količinu ostavite u posudi za prikupljanje urina. Razlog za to je kako bi dopinški kontrolor mogao izmjeriti njegovu specifičnu težinu.

Urin ulijevate sami osim ako vam je potrebna pomoć. U tom slučaju morat ćete imati pristanak vašeg predstavnika ili dopinškog kontrolora da ulije urin umjesto vas.

8 PEČAĆENJE UZORKA

Potom, zapečatite i bočicu A i B. Vi (ili vaš predstavnik) i dopinški kontrolor morate provjeriti jesu li bočice pravilno zatvorene.

9 MJERENJE SPECIFIČNE TEŽINE

Dopinški kontrolor mora izmjeriti specifičnu težinu uzorka. Ako uzorak ne zadovoljava određene uvjete, od vas će se tražiti davanje drugog uzorka.

10 ISPUNJAVANJE OBRASCA DOPINŠKE KONTROLE

Na ovom obrascu morate unijeti podatke o svim lijekovima - onima na recept ili bez njega - ili dodacima prehrani koje ste nedavno unijeli.

Na obrascu također možete zabilježiti komentare vezano uz bilo koji dio postupka dopinške kontrole.

Od vas će se tražiti suglasnost za korištenje vašeg uzorka anonimno u svrhu istraživanja nakon završetka analize u svrhu dopinške kontrole. Možete pristati ili odbiti dati suglasnost.

Svakako provjerite da su svi podaci točni, uključujući broj koda uzorka.

Također, provjerite da se na preslici obrasca koji ide u laboratorij ne nalaze podaci koji će omogućiti vašu identifikaciju. Od vas će se tražiti da potpišete obrazac.

Po završetku prikupljanja, dobit ćete presliku obrasca dopinške kontrole.

11 OBRADA U LABORATORIJU

Vaši uzorci se pakiraju za transport sigurnim postupkom.

Vaši uzorci šalju se u laboratorij kojega je akreditirala WADA. Pri obradi vaših uzoraka, laboratorij će se pridržavati Međunarodnog standarda za laboratorije kako bi osigurao očuvanje lanca čuvanja uzorka.

Vaš uzorak A se analizira.

Vaš uzorak B je sigurno pohranjen. Može se koristiti za potvrdu nepovoljnog laboratorijskog nalaza uzorka A. Laboratorij će prijaviti rezultate analize vašeg uzorka odgovornog organizaciji za borbu protiv dopinga i WADA-i.

Što je s prikupljanjem uzorka krvi?

Isti uvjeti koji se primjenjuju na prikupljanje uzorka urina također se primjenjuju na prikupljanje uzorka krvi vezano uz obavješćivanje, identifikaciju, pratnju i objašnjenje postupka.

Koje izmjene postoje za maloljetne sportaše i sportaše s invaliditetom?

OBAVJEŠĆIVANJE

Ako ste maloljetnik ili sportaš s invaliditetom prilikom obavješćivanja da ste odabrani za dopinšku kontrolu, o tome može biti obaviještena i treća strana.

DAVANJE UZORKA

Maloljetnici i sportaši s invaliditetom mogu zatražiti prisustvo predstavnika sportaša. Međutim, taj predstavnik ne može prisustvovati samom davanju uzorka. Zašto? Cilj je osigurati da dopinški kontrolor na pravilan način nadzire davanje uzorka.

Ako vi odbijete prisustvo predstavnika, vaša organizacija za borbu protiv dopinga ili dopinški kontrolor može tražiti prisustvo treće strane.

Ako imate ograničenu mobilnost ili ograničenu spretnost u rukama, možete tražiti predstavnika sportaša ili dopinškog kontrolora da vam pomogne rukovati opremom, podijeliti uzorak ili ispuniti papirologiju.

Ako imate značajan nedostatak koordinacije, možete koristiti veću posudu za prikupljanje urina.

Ako imate oštećenje vida, predstavnik sportaša može vas pratiti u svakom trenutku tijekom postupka prikupljanja uzorka, uključujući i u prostorijama toaleta. Međutim, predstavnik neće prisustvovati samom davanju uzorka. Predstavnik sportaša ili dopinški kontrolor mogu vam pročitati obrazac do-

pinške kontrole i možete tražiti predstavnika sportaša da potpiše obrazac dopinške kontrole u vaše ime.

Ako koristite kondom-kateter ili trajni kateter, morate ukloniti postojeću vrećicu i isprazniti sustav kako biste mogli dati novi uzorak.

Ako kateterizaciju izvodite sami, možete koristiti svoj vlastiti kateter za davanje uzorka. Taj kateter mora se nalaziti u zatvorenom omotu. Ili koristite kateter koji vam da dopinški kontrolor, ako je dostupan.

Predstavnik sportaša može pratiti sportaša s intelektualnim teškoćama u svakom trenutku tijekom postupka prikupljanja uzroka, uključujući i u prostorijama toaleta. Međutim, predstavnik neće prisustvovati samom davanju uzorka.

POSTUPAK ZA UZORAK B

Laboratoriji analiziraju uzorke samo prema brojevima kodova, ne prema imenima sportaša.

Laboratorij koji je analizirao sportašev uzorak A, svoje izvješće šalje WADA-i i odgovarajućoj organizaciji za borbu protiv dopinga.

NEPOVOLJAN LABORATORIJSKI NALAZ

Ako je vaš uzorak A (u Kodeksu "nepovoljan laboratorijski nalaz") pozitivan - organizacija odgovorna za upravljanje rezultatima će provesti početnu reviziju.

Ta revizija se usredotočuje na dva dijela:

1. Jeste li imali terapijsko izuzeće za tvar pronađenu u uzroku?
2. Jesu li prikupljanje uzorka i analiza provedeni u skladu s procedurama?

Bit ćete obaviješteni pisanim putem o rezultatima i vašim pravima vezano uz analizu vašeg uzorka B.

Ako odlučite zatražiti analizu uzorka B ili ako organizacija za borbu protiv dopinga zatraži analizu uzorka B, možete istoj prisustvovati ili poslati svog predstavnika.

U međuvremenu, privremena suspenzija je obvezna kada je uzorak A pozitivan na zabranjenu metodu ili zabranjenu tvar osim specificirane tvari. Istovremeno, Kodeks vam daje važna prava na saslušanje, ako ih odlučite koristiti vezano uz nametanje takve suspenzije. Te mogućnosti mogu ovisiti o trenutku pojedinačnog slučaja.

Ako analiza uzorka B potvrdi analizu uzorka A, organizacija za borbu protiv dopinga nastaviti će postupanje s rezultatima, uključujući vaše pravo na pravično saslušanje.

Ako analiza uzorka B ne potvrdi analizu uzorka A, daljnje mjere se ne poduzimaju i, naravno, bilo koja privremena suspenzija se ukida.

Oblikovanje i tehnička priprema:
Dizajn.net/D. Bekar ©2014
Made on Mac

HRVATSKI ZAVOD ZA TOKSIKOLOGIJU I ANTIDOPING

ZNANSTVENO-UČILIŠNI KAMPUS BORONGAJ

BORONGAJSKA 83G • 10000 ZAGREB • HRVATSKA

T: +385 (0)1 46 27 930 • F: +385 (0)1 23 70 992

ANTIDOPING
ANTI-DOPING

HZTA
CITA